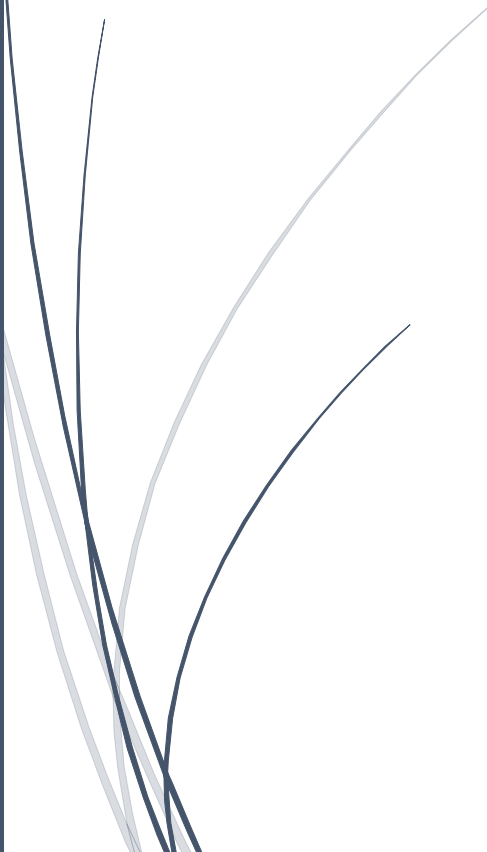

Smittevernplan Randaberg kommune

Smittevernplan for Randaberg kommune

Innhold:

1. Formål
2. Lover, forskrifter og faglige føringer
3. Definisjoner
4. Om Randaberg kommune
5. Organisering av smittevernarbeidet i Randaberg kommune
6. Samarbeidende instanser
7. Vaksinasjonsdekning
8. Risikobildet
9. Kommunikasjon
10. Smittevernarbeid i normalsituasjon
11. Smittevernarbeid ved særskilte hendelser
12. Smittevernarbeid i beredskapssituasjon
13. Rutiner ved utbrudd
14. Intern og ekstern telefonliste ved utbrudd

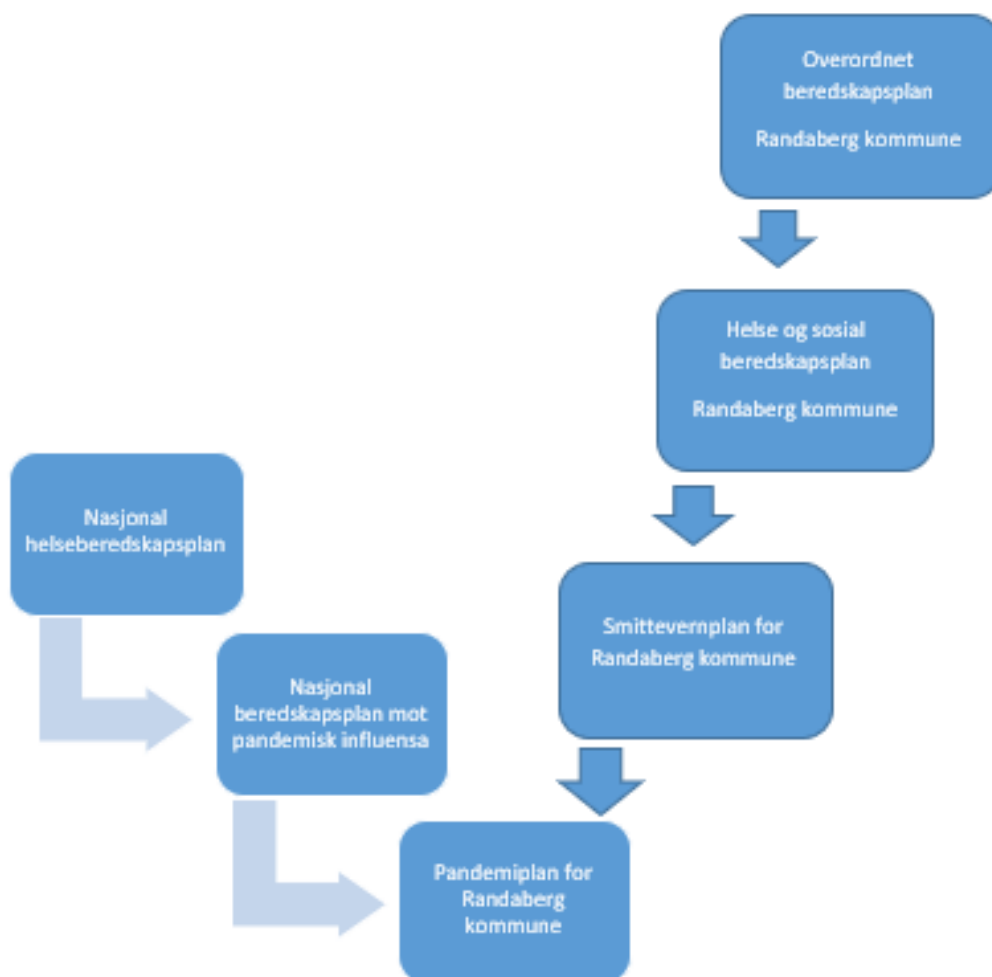
Vedlegg:

1. Endringslogg

1. Formål

Smittevernarbeidet i kommunen har som mål å forebygge smittsomme sykdommer og begrense smitteoverføring i befolkningen når sykdom har oppstått. Planen beskriver de tiltak kommunen gjør, både i det daglige, løpende arbeidet, samt i spesielle situasjoner der alvorlige eller omfattende smittsomme sykdommer rammer befolkningen.

Tilstøtende planverk:

Smittevernplan for Randaberg kommune revideres rutinemessig hvert 4. år og ellers ved behov.

2. Lover, forskrifter og faglige føringer

2.1 Oversikt over relevant lovverk

Det er en rekke lover, med underliggende forskrifter, som regulerer helsetjenester og kommunens ansvar for denne. De mest sentrale er helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven og helsepersonelloven. Disse gjelder for all helsetjeneste som ytes av det kommunale smittevernet.

I tillegg finnes det enkelte spesialiserte lover og forskrifter som regulerer smittevernarbeidet i større detalj:

[Smittevernloven](#)

Smittevernloven gir det formelle grunnlaget for smittevernarbeidet i kommunen. Loven gir oppgaver til helsepersonell, smittevernlege, kommunestyre og andre offentlige etater. Loven gir grunnlag for bruk av tvang eller pålegg i særskilte situasjoner.

[Matloven](#)

Loven danner den rettslige basis for et omfattende regelverk om bl.a. smitteforebyggende tiltak knyttet til produksjon og oppbevaring av næringsmidler.

[Drikkevannsforskriften](#)

Formålet med forskriften er å sikre forsyning av vann i tilfredsstillende mengde og kvalitet til drikke, matproduksjon og hygienisk bruk. I nødstilfeller kan kommuneoverlegen bli bedt om tilråding vedrørende distribusjon og behandling av vann som ikke overholder kravene til tilfredsstillende vannkvalitet.

[Tuberkuloseforskriften](#)

Forskriften angir tiltak for å motvirke at tuberkulosebakterien spres, hindre at personer med tuberkuløs smitte blir syke, sikre at syke får god behandling og at resistensutvikling motvirkes.

[Forskrift om smittevern i helsetjenesten](#)

Forskriftens formål er å forebygge og begrense forekomsten av infeksjoner i helse- og omsorgstjenesten. Denne forskriften gjelder i institusjoner, og pålegger institusjonene å ha et infeksjonskontrollprogram.

[MSIS forskriften](#) (Forskrift om meldingssystem for smittsomme sykdommer)

MSIS er et register over meldepliktige sykdommer.

Gruppe A-sykdommer registreres med fullt ut identifiserbare personopplysninger, og er sykdommer som forebygges gjennom barnevaksinasjonsprogrammet, sykdommer som smitter gjennom mat og vann, sykdommer som kan overføres fra dyr, virushepatitter, importsykdommer, alvorlige systemiske sykdommer, sykdommer forårsaket av visse resistente bakterier og alvorlige miljøsykdommer.

Sykdommer i gruppe B registreres anonymt, og det er de seksuelt overførbare sykdommene gonore, hiv-infeksjon og syfilis.

Hensikten med registeret er å tidlig kunne oppdage og oppklare utbrudd og gi råd om smitteverntiltak.

For fullstendig liste over sykdommer se lovdata.

[IHR forskriften](#) (Forskrift om varsling av og tiltak ved alvorlige hendelser av betydning for internasjonal folkehelse)

Forskriften har som formål å forebygge og motvirke internasjonal spredning av smittsom sykdom, samt bidra til internasjonalt koordinert oppfølging. Det er WHO som setter forskriften i kraft.

Denne regulerer blant annet varslingsplikt fra havnevesen til kommuneoverlegen i særskilte hendelser. Flytskjema for varsling ligger i Compilo.

Lov- og forskriftstekster finnes i sin helhet på lovdata.no

2.2 Faglige føringer

Det faglige grunnlaget for smittevernarbeidet i Randaberg kommune baserer seg i all hovedsak på retningslinjer fra Folkehelseinstituttet. I spesielle tilfeller der man har behov for kunnskap ut over det Folkehelseinstituttet har, brukes internasjonalt anerkjente fagmyndigheter, som WHO eller CDC (Center for Disease Control) i USA.

Kunnskap om smittevern er i stadig utvikling, og retningslinjer og faglige føringer endres for å samsvare med dagens behov. I denne planen gjengis ikke fagstoff, da dette fort vil være utdatert. Alle prosedyrer og fagstoff finnes på fhi.no.

3. Definisjoner

Smittsom sykdom: En sykdom eller en smittebærertilstand som er forårsaket av et smittestoff, som kan overføres mellom mennesker.

Epidemi: Økt hyppighet og forekomst av sykdommer eller økt hyppighet av dødsfall blant grupper av mennesker innenfor et begrenset eller definert tidsrom.

Pandemi: Sykdom som rammer svært mange mennesker og brer seg ut over et meget stort geografisk område, f.eks. flere verdensdeler.

Smitteoppsporing: Alle tiltak som gjøres for å finne personer som kan ha vært utsatt for en smittsom sykdom, i den hensikt å tilby diagnostikk og behandling og hindre videre smitte.

Utbrudd: To eller flere tilfeller av samme sykdom som mistenkes å ha en felles kilde eller at antall tilfeller som klart overskrider det man ville forvente innenfor et område i et gitt tidsrom.

4. Om Randaberg kommune

Randaberg kommune har om lag 11 000 innbyggere, og har en relativt ung befolkning, med høy utdanning. Randaberg kommune har to sykehjem, en avlastningsbolig (BOAT), 11 fastleger fordelt på tre legekontor, en helsestasjon og tjenester til hjemmeboende. Mekjarvik havn er en internasjonal havn og viktig i smittevernarbeidet.

Videre finnes det 7 kommunale barnehager, 4 private barnehager, tre barneskoler, tre ungdomskoler, og en videregående skole.

5. Organisering av smittevernarbeidet i Randaberg kommune

Enhver som yter helsetjenester vil i det daglige utføre smittevernarbeid, på fastlegekontoret, på legevakt og i sykehjem, på helsestasjonen, i hjemmebaserte tjenester og i barneboliger. Smittevern foregår videre i barnehagene, på skoler, på institusjonskjøkken og i vann- og avløpsverket. Dette utgjør førstelinjeforsvaret mot smittsomme sykdommer.

Helseinstitusjoner er pålagt å ha et infeksjonskontrollprogram (Compilo).

Helsesykepleier ved Randaberg helsestasjon sørger for tuberkulosekontroll for grupper med plikt til dette og foretar smitteoppsporing rundt tilfeller av smittsom tuberkulose. Helsestasjonen bistår også ved utbrudd av annen smittsom sykdom når det er behov for vaksinerings og smitteoppsporing.

Kommuneoverlegen er rådgiver i smittevern faglige spørsmål for kommunens virksomheter og innbyggere.

6. Samarbeidende instanser

Smittevernarbeidet er i stor grad et samarbeidsprosjekt, fordi smittsomme sykdommer sjelden rammer bare en kommune, eller en enkelt tjenesteyter.

Alt etter sykdom og situasjon vil man samhandle rundt diagnostikk, varsling, behandling og smitteoppsporing med en eller flere av følgende instanser:

- Folkehelseinstituttet
- Mattilsynet (ved mistanke om mat-, vann, eller dyreoverført sykdom)
- Fylkesmannen
- SUS
- Omliggende kommuner
- Stavanger legevakt
- Stavangerregionen Havn IKS, havnekontor

7. Vaksinasjonsdekning i Randaberg kommune

Oppslutningen rundt barnevaksinasjonsprogrammet i kommunen er stabilt høyt. 97,4 % av alle 9-åringer i kommunen er vaksinert med MMR-vaksinen ([Folkehelseprofilen for Randaberg 2020](#)).

8. Risikobildet

De aller fleste smittsomme sykdommer har begrenset alvorlighet for dem som rammes og håndteres innenfor kommunens normale drift. Det finnes imidlertid enkelte sykdommer som har potensiale til å enten smitte mange mennesker, til å gi svært alvorlig sykdom, som har en krevende behandling eller skaper et ekstra stort informasjonsbehov og dermed kan sette kommunens ressurser på strekk.

Utfyllende informasjon om de aktuelle sykdommene finnes på <https://www.fhi.no/>.

MRSA (Meticillinresistente gule stafylokokker)

En vanlig bakterie som har blitt resistent mot flere typer antibiotika. Potensielt alvorlig for syke, svekkede personer. Er svært uønsket inne på sykehus da det kan gi alvorlige infeksjoner i for eksempel operasjonssår. Kan føre til omfattende, ressurskrevende smitteoppsporinger dersom de oppdages hos pasienter eller personale i sykehjem eller hjemmesykepleie.

Andre antibiotikaresistente bakterier

Ikke en trussel mot friske, men svært uønsket i helseinstitusjoner. Virkemidler mot unødig bruk av antibiotika er under planlegging fra nasjonalt hold, da man anser at fortsatt overforbruk av antibiotika kan føre til at man etter hvert ikke lengre har effektive behandlingsmetoder mot relativt banale infeksjoner.

Legionella

En bakterie som finnes naturlig i grunnvann, men som under gitte forutsetninger kan formere seg, spres og gi en alvorlig form for lungebetennelse. Man har sett spredning til mange mennesker gjennom kjøletårn og luftskrubbere, det kan også forekomme spredning i dusjanlegg.

EHEC/HUS

Mat- eller vannbåren spredning av en bakterie som kan gi alvorlig, livstruende nyresvikt hos barn. Fører til omfattende smitteoppsporinger, med store kartlegginger av matinntak. Dette gjøres i samarbeid med Mattilsynet. I spesielt omfattende tilfeller vil også personell for Folkehelseinstituttet kunne bistå.

Meningokokksykdom (Hjernehinnebetennelse)

Bakteriesykdom som kan gi alvorlig, livstruende sykdom, særlig hos barn og unge. Det skal foretas kartlegginger rundt enkelttilfeller og utbrudd, med antibiotika-behandling av nære kontakter, samt vaksinasjon av hele skoleklasser eller barnehageavdelinger, samt andre som kan være berørt.

Meslinger

Svært smittsom virussykdom blant uvaksinerte. Svekker immunforsvaret til den syke, slik at man blir mer utsatt for andre sykdommer under og etter meslingsykdom, og kan i sjeldne tilfeller gi alvorlig, livstruende sykdom. Uvaksinerte kontakter skal tilbys vaksine, men smitteoppsporing er svært krevende, fordi viruset overlever en periode i omgivelsene, selv etter at den som er smittsom har forlatt stedet.

Norovirusepidemi i institusjon

Svært smittsom virussykdom som gir oppkast og diare. Kan sette hele avdelinger på sykehjem ut av spill, fordi både ansatte og pasienter blir smittet.

Sesonginfluensa

Årlig influensaepidemi. Influensaviruset endrer seg fra år til år, og sykdommen rammer flere og blir mer alvorlig dersom viruset har endret seg mye fra året før, fordi da har færre naturlig immunitet. Det produseres årlig en influensavaksine for å beskytte mot årets epidemi, som anbefales til dem som har høy risiko for å bli hardt rammet av influensa, samt til helsepersonell.

Pandemisk influensa

Verdensomspennende influensaepidemier med et nytt influensavirus som store deler av befolkningen mangler beskyttelse mot. Alle kommuner har plikt til å ha en egen beredskapsplan mot pandemisk influensa, som omfatter plan for massevaksinering, samt beredskap for å kunne drifte

kritiske funksjoner i kommunen når mange er syke samtidig. Randaberg kommune har egen pandemiplan inkludert plan for massevaksinasjon (Compilo).

Tuberkulose

Tuberkulose er en bakteriell sykdom som kan ramme alle organer i kroppen, og som er smittsom hvis den rammer lungene. Personer som er syke med lungetuberkulose kan spre smitte til personer i sitt nærmiljø, disse kan bli smittet og over tid (ofte år) utvikle tuberkuløs sykdom.

Når det oppdages smittsom lungetuberkulose foretas det derfor omfattende smitteoppsporinger, for å oppdage smittede og behandle eller overvåke for å hindre utvikling av sykdom.

9. Kommunikasjon

I tillegg til belastningen for dem som er syke og smittede, har sykdommer og hendelser nevnt i kapittel 8. evne til å skape frykt og uro, og krever, i tillegg til god medisinsk behandling, et godt apparat for å informere publikum og håndtere media. Leder kommunikasjon i kommunen bør rådføres i smittevernsaker med stort informasjonsbehov.

Barnehager/skole

Enkelttilfeller og utbrudd av visse sykdommer skaper stor uro og et enormt informasjonsbehov, særlig når det rammer barn og unge.

Følgende prinsipper bør følges i saker som kan komme til å tiltrekke stor oppmerksomhet fra media:

- Samordnet informasjon til berørte kommunalsjefer, rektorer og virksomhetsledere
- Foresatte, barn og andre direkte involverte må informeres først
- Nøktern, kvalitetssikret informasjon, med fokus på tiltak
- Tilby informasjonsmøter for foreldre, elever og ansatte med mulighet til å stille spørsmål

10. Smittevernarbeid i normalsituasjon

I det daglige er det **smittevernansvarlig** helsesykepleier og kommuneoverlegen som foretar kommunens lovpålagte plikter innen smittevernarbeidet.

Barnevaksinasjonsprogrammet

- Randaberg helsestasjon

Tuberkulosekontroll

- Grupper med plikt til tuberkulosekontroll undersøkes og følges opp ved Randaberg helsestasjon.

Helseundersøkelser av asylsøkere og flyktninger

- Henvises til fastlege

Smittesporing

- Av sykdommer som for eksempel MRSA, smittsom lungetuberkulose, gjennomføres av smittevernansvarlig helsesykepleier og kommuneoverlege.

11. Særskilte hendelser

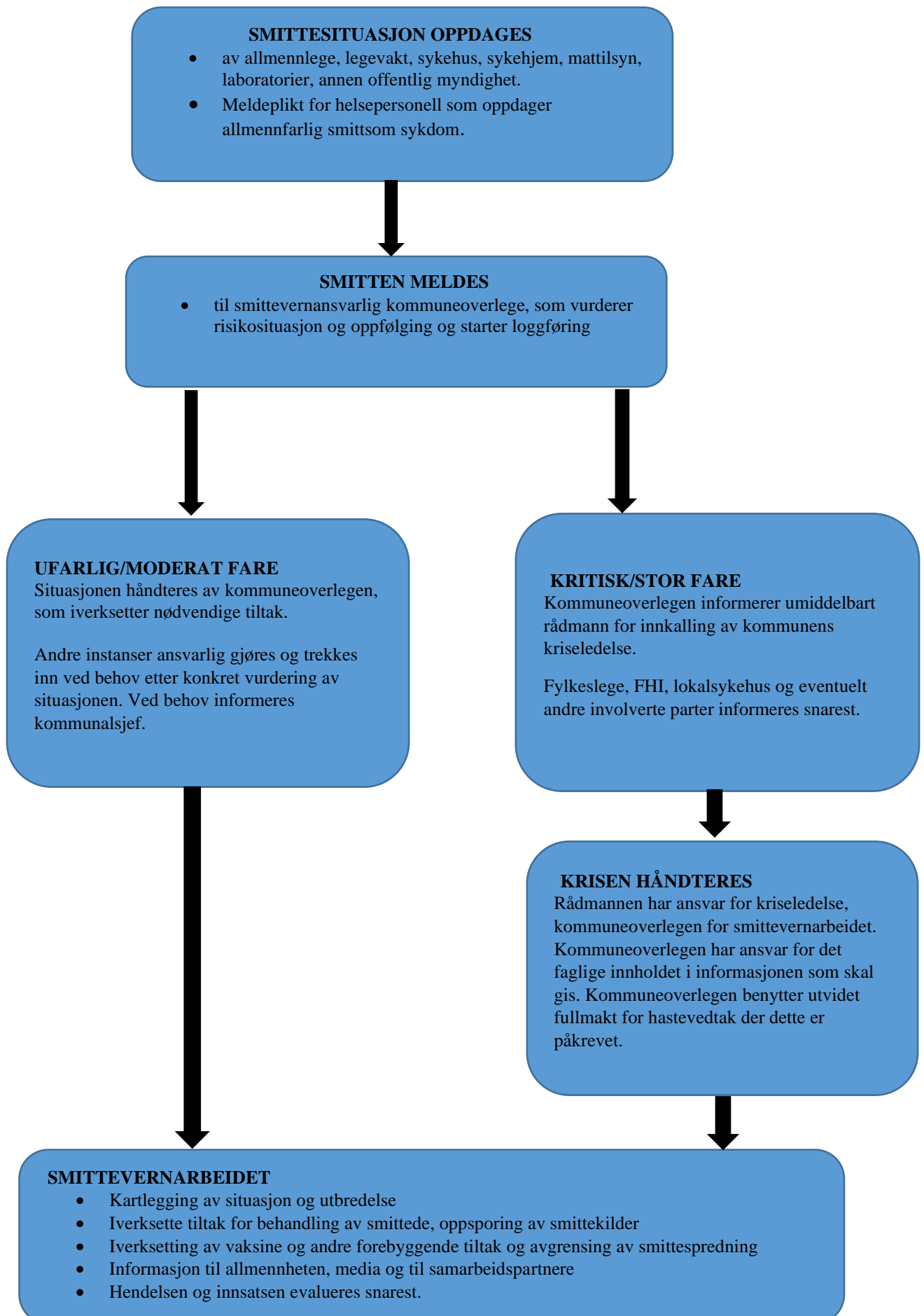
Enkelte smittevernhendelser må prioriteres høyt, for å kunne handle raskt, riktig og for å kunne gi ut god informasjon til involverte og publikum. Eksempler på slike hendelser er smittsom lungetuberkulose i helseinstitusjoner, skole eller barnehage, smittsom hjernehinnebetennelse eller legionella. Dette er hendelser hvor man informerer involverte kommunalsjefer og i mange tilfeller får bistand til kommunikasjonsarbeidet, men som i utgangspunktet ikke krever at man setter krisestab. Dette krever god intern samhandling i kommunen, men også samhandling med eksterne samarbeidspartnere, ofte SUS og i enkelte tilfeller Mattilsynet. Det er sykdommer som vanligvis plikter varsling til Fylkesmannen og Folkehelseinstituttet. Kommuneoverlegen vil lede arbeidet med denne type hendelser.

12. Smittevern i beredskapssituasjoner

Noen få typer hendelser vil sette det kommunale smittevernet under så stort press at det vil være nødvendig å mobilisere stort, og sette krisestab. Denne type hendelser vil ha ringvirkninger utenfor helsetjenestene, og vil også kreve interkommunal samhandling. Det er laget eget planverk for denne type hendelser.

- Pandemisk influensa: Pandemiplan for Randaberg kommune, inkludert vedlegg om massevaksinasjon, ligger i Compilo.

13. Rutiner for varsling av utbrudd

14. Varslingsliste/telefonliste

Intern telefonliste oppdateres jevnlig og ligger i Compilo.

Ekstern telefonliste:

Virksomhet	Kontaktperson	Telefonnummer	Mobilnummer
Smittevernvakta	FHI	21076348	
Fylkeslege	Janne Dahle Melhus	51568700	
AMK		113	
Legevakt	Stavanger	116 117	
Mattilsynet	Vakttelefon	22400000	
Tuberkulosekoordinator SUS		51519419	47898221
SUS (Smittevernoverlege)	Jon Sundal	05151	91601436
Stavangerregionen Havn IKS Havnekontor		51501201	
Avinor beredskap		67030666	

Vedlegg 1.**Endringslogg:**

Versjon	Dato	Endring	Ansvar
2015	11.06.2015	Revisjon	Ole Bernt Lenning
2017		Ny utgave/form	Ole Bernt Lenning
2020	06.08.2020	Ny utgave/form	Ole Bernt Lenning May Sissel Vadla

